

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2015-1-80 (Özelleştirme)
Karar Sayısı : 15-45/746-270
Karar Tarihi : 24.12.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN,
Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Burak SAĞLAM, Başak TEKÇAM, Metin DEMİRCİ,
İbrahim KUŞÇU

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80 06600 Kurtuluş, Ankara

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 Hidroelektrik Santralleri ile bu santraller tarafından kullanılan taşınmazların "İşletme Hakkının Verilmesi" yöntemi ile özelleştirilmesi işlemine izin verilmesi talebi
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Özelleştirme İdaresi Başkanlığının (ÖİB), 18.11.2015 tarih ve 5492 sayılı Kurum kayıtlarına intikal eden yazısında; Özelleştirme Yüksek Kurulunun (ÖYK) 15.06.2015 tarih ve 2015/55 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan Elektrik Üretim A.Ş.'ye (EÜAŞ) ait Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 Hidroelektrik Santralleri (HES) ile bu Santraller tarafından kullanılan taşınmazların 49 yıl süreyle "İşletme Hakkının Verilmesi" yöntemi ile özelleştirilmesine ilişkin nihai pazarlık görüşmelerinin 16.11.2015 tarihinde yapıldığı belirtilerek ÖYK'nın onayına sunulmak üzere aşağıda belirlenen teklif sahiplerine ilişkin bildirim yapılmıştır:
- İC İçtaş Hidroelektrik ve Termik Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş. (İÇTAŞ),
 - Mutlucan Tuz Madencilik İnşaat Turizm Otomotiv Petrol Nakliye Sanayi ve Ticaret A.Ş.- Şenol Mutlu Ortak Girişim Grubu (MUTLUCAN-ŞENOL MUTLU OGG),
 - Yapısan Elektrik Üretim A.Ş. (YAPISAN).
- (3) Bunun üzerine, eksiklikleri en son 17.12.2015 tarihi itibarıyla tamamlanan dosyada, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 7. maddesi ve 2013/2 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" (2013/2 sayılı Tebliğ) ile 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" (2010/4 sayılı Tebliğ) kapsamında yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 18.12.2015 tarih ve 2015-1-80/ÖN sayılı Özelleştirme Nihai İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

- (4) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; teklif sahiplerinin her biri açısından gerçekleştirilecek devralma işleminin, 2013/2 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu, söz konusu devralma işlemi sonucunda, ilgili pazarda hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla bildirilen muhtemel alıcılara yapılacak devir işlemine izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Bildirim Konusu İşlem

- (5) İncelemeye konu olan Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES'ler, ÖYK'nın yukarıda belirtilen kararı ile özelleştirme programına alınmıştır. Bu çerçevede, Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES ile bu Santraller tarafından kullanılan taşınmazların "İşletme Hakkının Verilmesi" yöntemi ile özelleştirilmesine karar verilmiştir.

G.2. Devredilenler: Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES

- (6) Mersin'de bulunan Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES'lerinin üretim, kurulu güç, pazar payı ve ciro bilgileri aşağıda yer alan tabloda gösterilmektedir:

Tablo 1: Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES'lerinin Üretim, Kurulu Güç, Pazar Payı ve Ciro Bilgileri (2014)

Santral Adı	Kurulu Güç	Brüt Üretim	Türkiye Kurulu İçindeki Payı (%)	Türkiye Elektrik Tüketimi İçindeki Payı (%)	Ciro (TL)
	MW	MWh			
Kadıncık 1	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kadıncık 2	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜRKİYE	69.519,8	251.962.800,00	100,00	-	-

G.3. Teklif Sahipleri

G.3.1. İÇTAŞ

- (7) İÇTAŞ, 1998 yılında IC İbrahim Çeçen Yatırım Holding A.Ş. bünyesinde enerji sektöründe faaliyet göstermek amacı ile kurulmuştur. Bildirim formunda yer alan bilgilere göre, İÇTAŞ, tüzel kişi hissedarı IC İçtaş Enerji Yatırım Holding A.Ş. (İÇTAŞ ENERJİ) tarafından doğrudan, IC İçtaş İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (İÇTAŞ İNŞAAT) ve İÇTAŞ İNŞAAT'ın şahıs hissedarları tarafından dolaylı olarak kontrol edilmektedir.
- (8) İÇTAŞ İNŞAAT'ın 2014 yılı konsolide cirosu (.....) TL ((.....) Türk Lirası) olarak gerçekleşmiştir.
- (9) İÇTAŞ ve kontrolü altında bulunduğu İÇTAŞ ENERJİ'nin, elektrik üretimi, toptan satışı ve dağıtımı alanında faaliyetleri bulunmaktadır¹. İÇTAŞ ENERJİ'nin işletmede bulunan 6 adet hidroelektrik santrali ve proje aşamasında 4 adet hidroelektrik santrali, 2 adet doğal gaz kombine çevrim santrali ve 1 adet ithal kömür santrali bulunmaktadır. Aşağıdaki tablolarda söz konusu santrallere ilişkin bilgilere yer verilmektedir:

¹ İÇTAŞ ve İÇTAŞ ENERJİ, söz konusu sektörlerde, IC İçtaş Elektrik Toptan Satış ve Ticaret A.Ş., İkisü Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş., IC İçtaş Bağıştaş Enerji Üretim ve İşletme A.Ş., IC İçtaş Rüzgar Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş., Barış Rüzgar Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş., Mert Rüzgar Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş., Beyaz Rüzgar Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş., Güneyce Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş., ES Rüzgar Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş., IC İçtaş Elektrik Ticaret A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Perakende Satış A.Ş., Trabzon Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş. aracılığıyla faaliyet göstermektedir.

15-45/746-270

Tablo 2: İÇTAŞ ENERJİ'nin Aktif Durumdaki Elektrik Üretim Faaliyetlerine İlişkin Veriler (2014)

Santral	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim Miktarı (MWh)	Üretim Pazar Payı (%)
Yukarı Mercan HES (Erzincan)	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Girlevik II Mercan HES (Erzincan)	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Niksar HES (Tokat)	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Üçharmanlar (Trabzon)	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kemerçayır (Trabzon)	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Üçhanlar (Trabzon)	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	-	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Tablo 3: İÇTAŞ'ın İnşaatı Devam Eden ve Yatırım Aşamasındaki Elektrik Üretim Faaliyetleri

Santral	Yakıt Tipi	Planlanan Kurulu Güç (MW)	Planlanan Faaliyete Geçme Yılı
İkisü Barajı ve HES (Giresun)	Hidro	(.....)	(.....)
Çileklitepe (Giresun)	Hidro	(.....)	(.....)
Fesleğen (Muğla)	Hidro	(.....)	-
Bağıştaş 1 Barajı ve HES (Erzincan)	Hidro	(.....)	(.....)
Isparta	Doğal Gaz	(.....)	(.....)
Adana Yumurtalık	Doğal Gaz	(.....)	(.....)
Adana Yumurtalık	İthal kömür	(.....)	(.....)
Salihler (Çanakkale)	Rüzgar	(.....)	-
Öküzler (izmir)	Rüzgar	(.....)	-
Gönen (Balıkesir)	Rüzgar	(.....)	-
TOPLAM	-	(.....)	-

- (10) İÇTAŞ ENERJİ ekonomik bütünlüğü içinde elektrik dağıtım piyasasında faaliyet gösteren Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. 2014 yılında (.....) MWh elektrik dağıtımı; elektrik perakende satışı alanında faaliyet gösteren Trakya Elektrik Perakende A.Ş. (.....) MWh; elektrik perakende ve toptan satışı gerçekleştiren İC İçtaş Elektrik Toptan Satış ve Ticaret A.Ş. ise 2014 yılında (.....) MWh elektrik enerjisi satışı gerçekleştirmiştir.

G.3.2. YAPISAN

- (11) YAPISAN'ın bünyesinde bulunduğu Bilgin Enerji Yatırım Holding A.Ş., (BİLGİN ENERJİ) 1992 yılından beri yerli ve yenilenebilir kaynaklarla çalışan elektrik üretim tesisleri kurmakta ve işletmektedir. 2014 yılında BİLGİN ENERJİ'nin iştirak ettiği şirketlerdeki konsolide cirosu (.....) TL ((.....) Türk Lirası (.....) Kuruş) olarak gerçekleşmiştir. YAPISAN'ın yaklaşık %49,79 oranındaki hissesi Mehmet Vehbi BİLGİN, %45,19 oranındaki hissesi BİLGİN ENERJİ'ye aittir.

15-45/746-270

- (12) BİLGİN ENERJİ; YAPISAN, Bilgin Rüzgar Santrali Enerji Üretimi AŞ. (BİLGİN RÜZGAR), Bergama RES Enerji Üretim AŞ. (BERGAMA), Zeytineli RES Elektrik Üretim A.Ş. (ZEYTİNELİ), Sarp Elektrik Üretim A.Ş. (SARP), Suba Enerji Üretim A.Ş. (SUBA), Bilgin Grup Doğal Gaz A.Ş.² ve Bilgin Grubu Toptan Elektrik Satışı A.Ş.³ aracılığıyla enerji alanında faaliyet göstermektedir. Bu şirketlerden YAPISAN, BİLGİN RÜZGAR, BERGAMA ve ZEYTİNELİ mevcut durumda aktif olarak faaliyet göstermekte ve elektrik üretimi gerçekleştirmektedir. SARP ve SUBA da elektrik enerjisi üretimi alanında faaliyet göstermek için kurulmuş şirketler olmakla birlikte, mevcut durumda işletmede olan herhangi bir yatırımları bulunmamaktadır. Aşağıdaki tablolarda BİLGİN ENERJİ bünyesinde elektrik sektöründe faaliyeti bulunan şirketlere ilişkin bilgiler özetlenmektedir:

Tablo 4: BİLGİN ENERJİ'nin Aktif Durumdaki Elektrik Üretim Faaliyetlerine İlişkin Veriler (2014)

Şirket	Santral	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim Miktarı (MWh)	Üretim Pazar Payı (%)	Ciro (TL)
YAPISAN	Bandırma RES	Rüzgar	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	
	Mazı RES	Rüzgar	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	
	Hacılar HES	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	
	Karıncar Reg.ve Darıca-1 HES	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	
	Bucakkışla Reg.ve HES	Hidro	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	
	Toplam	-	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BİLGİN RÜZGAR	Soma RES	Rüzgar	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BERGAMA	Aliağa RES	Rüzgar	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ZEYTİNELİ	Zeytineli RES	Rüzgar	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	-	-	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Tablo 5: BİLGİN ENERJİ'nin İnşaatı Devam Eden ve Yatırım Aşamasındaki Elektrik Üretim Faaliyetleri⁴

Santral	Yakıt Tipi	Planlanan Kurulu Güç (MW)	Planlanan Faaliyete Geçme Yılı
Bandırma RES	Rüzgar	(.....)	(.....)
Mazı RES	Rüzgar	(.....)	(.....)
Soma RES	Rüzgar	(.....)	(.....)
Aliağa RES	Rüzgar	(.....)	(.....)
Şarköy DGKÇS	Doğalgaz	(.....)	(.....)
TOPLAM	-	(.....)	-

² Bilgin Grup Doğal Gaz A.Ş. sadece doğalgaz ithalat alanında faaliyet göstermek için kurulmuş olup, mevcut durumda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

³ Bilgin Grubu Toptan Elektrik Satışı A.Ş. elektrik toptan satışı alanında faaliyet göstermek için kurulmuş olup, mevcut durumda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

⁴ Dosya kapsamında yer alan bilgilerden, söz konusu tabloda yer alan RES'lere yönelik olarak kapasite artış çalışmalarının bulunduğu anlaşılmaktadır.

G.3.3. MUTLUCAN-ŞENOL MUTLU OGG

- (13) MUTLUCAN-ŞENOL MUTLU OGG, Kadıncık 1 ve Kadıncık 2'nin özelleştirilmesi ihalesine müşterek teklif vermek için kurulmuştur. OGG üyelerince ÖİB'e sunulan Ortak Girişim Beyannamesine göre, ortak girişimin temsilinde her iki üyenin temsilcisinin imzası gerekli kılınmıştır. Bu temsilciler Birol MUTLU (MUTLUCAN) ve Şenol MUTLU olarak belirlenmiştir. MUTLUCAN'ın %51,2 oranındaki hissesi Birol MUTLU'ya ait olup %39,1 oranındaki hissesi halka açıktır.
- (14) MUTLUCAN'ın faaliyet konuları arasında tuz çıkarma, işleme, paketlenme ve mekanik rafine tuz imalatı yer almaktadır. 2014 yılı cirosu (.....) TL ((.....)Türk Lirası (.....) Kuruş) olarak gerçekleşmiştir.
- (15) MUTLUCAN'ın enerji sektöründe aktif herhangi bir faaliyeti bulunmamakla birlikte, Birol MUTLU ve Erol MUTLU'nun doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği şirketlerin yatırım aşamasında bulunan elektrik üretim faaliyetleri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo 6: MUTLUCAN'ın İnşaatı Devam Eden ve Yatırım Aşamasındaki Elektrik Üretim Faaliyetleri

Santral	Yakıt Tipi	Planlanan Kurulu Güç (MW)	Planlanan Faaliyete Geçme Yılı
Mutluer Enerji	Rüzgar	(.....)	(.....)
Mutlu Gelibolu	Rüzgar	(.....)	(.....)
TOPLAM	-	(.....)	-

- (16) OGG'nin diğer ortağı olan Şenol MUTLU'nun hisse sahibi olduğu şirketler ile faaliyet konuları ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 7: Şenol MUTLU'nun Hissedarı olduğu Şirketler

Şirket Unvanı	Hisse Oranı (%)	Faaliyet Alanı
MBM Enerji İnş. Tur. A.Ş.	(.....)	İnşaat - Emlak
Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar A.Ş.	(.....)	Akaryakıt istasyonu işletmesi
Özmutlu Madencilik A.Ş.	(.....)	Aktif ticari faaliyeti yoktur.
Mutlum Eğitim Tarım A.Ş.	(.....)	Eğitim - Tarım

G.4. İlgili Pazar

- (17) Elektrik endüstrisi kapsamında dört temel faaliyet alanı olan elektriğin üretimi ve toptan satışı, elektriğin iletimi, elektriğin dağıtımı ile elektriğin nihai tüketicilere satışı, farklı varlıklar, kaynaklar, piyasa yapıları ve rekabet şartları içerdiği için geleneksel olarak ayrı ilgili ürün pazarları olarak nitelendirilmektedir. İşbu kararın konusunu Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES'leri olmak üzere iki elektrik üretim santralinin özelleştirilmesi oluşturduğundan, elektriğin homojen bir ürün olduğu da dikkate alınarak, ilgili pazar elektrik üretimi ve satışı temelinde tanımlanmıştır. Bununla birlikte, özellikle yeniden yapılanma sürecinde elektriğin satışına ilişkin ortaya çıkan farklı piyasa yapıları ve elektriğin kendine özgü niteliklerinden kaynaklanan zamansal ve coğrafi kısıtlar gibi hususlar; gerek ilgili pazar tanımlarında, gerekse hâkim durum analizlerinde belirleyici olabilmektedir. Dar pazar tanımlarının somut anlamda yapılması için ilgili işleme ilişkin tarafların piyasadaki konumlarının yanı sıra piyasanın serbestleşme seviyesi, bahse konu piyasa yapılarının işleyişi ve nitelikleri ve de bu yapıların rekabetçi açıdan anlamlı derecede farklılaşıp farklılaşmadığı gibi hususların öne çıktığı; bununla birlikte bu tanımlamaların, rekabetçi bir risk doğmadığı sürece nihailendirilmediği görülmektedir. Benzer şekilde önümüzdeki dönemde piyasa serbestleştikçe, üretim ve tüketimin yeri ve yoğunluğu; buna bağlı olarak da iletim hatlarında oluşabilecek kısıtlardan ötürü farklı coğrafi bölgelerde oluşabilecek farklı rekabet şartlarının dikkate alınması söz konusu

15-45/746-270

olmakla birlikte mevcut durumda Kurul kararlarında, elektrik üretimi ve satışı pazarının coğrafi boyutunun Türkiye olarak tanımlandığı dikkat çekmektedir.

- (18) Dosya özelinde en dar ilgili pazar tanımlarının dahi rekabetçi analizin sonuçlarına etki etmeyecek olmasından yola çıkarak, bu dosya özelinde elektrik üretimi ve toptan satışından daha dar bir pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir. Ayrıca TEİAŞ'tan alınan bilgiler doğrultusunda anılan santrallerin bulunduğu bölgenin diğer bölgelerden ayrı tutulmasını gerektirecek bir durum bulunmadığından ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.5. Değerlendirme

G.5.1. Eşikler Bakımından Değerlendirme

- (19) Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES'lerin 2014 yılındaki toplam cirosunun (.....) TL ((.....) Türk Lirası) olduğu dikkate alındığında, 2013/2 sayılı Tebliğ'de 30.000.000 TL (otuz milyon Türk Lirası) olarak belirtilen eşğin aşıldığı görülmektedir. Bu nedenle İşlem Rekabet Kurulu iznine tabidir.

G.5.2. Yatay Yoğunlaşmaya İlişkin Değerlendirme

- (20) Birleşme ve devralmalar açısından rakip teşebbüsler arası işlemleri niteleyen yatay yoğunlaşma sonucunda hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında yasaklanmıştır.
- (21) Türkiye elektrik kurulu gücünün kuruluşlara ve üretimin yakıt cinsine göre dağılımına aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 8: Türkiye Elektrik Kurulu Gücünün Yakıt Cinslerine Göre Dağılımı (2014)

Yakıt Cinsi	Kurulu Güç (MW)	Katkı (%)
FUEL-OİL + LPG + NAFTA + MOTORİN	594,9	0,9
TAŞ KÖMÜRÜ + İTHAL KÖMÜR + ASFALTİT	6.532,6	9,4
LİNYİT	8.281,3	11,9
DOĞALGAZ	18.724,4	26,9
YENİLENEBİLİR + ATIK	299,1	0,4
ÇOK YAKITLILAR KATI+SIVI	340,4	0,5
ÇOK YAKITLILAR SIVI+D.GAZ	6.783,6	9,8
ÇOK YAKITLILAR KATI+SIVI+GAZ	245,4	0,4
JEOTERMAL	404,9	0,6
HİDROLİK	23.643,2	34,0
GÜNEŞ	40,2	0,1
RÜZGAR	3.629,7	5,2
TOPLAM	69.519,8	100,0

15-45/746-270

Tablo 9: Türkiye Elektrik Kurulu Gücünün Üretici Kuruluşlara Göre Dağılımı (2014)

Üretici Kuruluş	Kurulu Güç (MW)	Katkı (%)
EÜAŞ	20.845,2	29,98
EÜAŞ'A BAĞLI ORTAKLIK SANTRALLARI	1.034,0	1,49
OTOPRODÜKTÖR + İŞLETME HAKKI DEVREDİLEN + LİSANSSIZ SANTRALLER	1.026,1	1,48
ÜRETİM ŞİRKETLERİ	46.614,5	67,05
TOPLAM	69.519,8	100,00

- (22) Türkiye elektrik üretiminin kuruluşlara ve yakıt cinsine göre dağılımına ise aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 10: Türkiye Elektrik Üretiminin Yakıt Cinslerine Göre Dağılımı (2014)

Kaynaklar	Toplam Üretim (GWh)	Pazar Payı (%)
FUEL-OİL	1.662,9	0,65
MOTORİN	482,4	0,19
TAŞKÖMÜR + İTHAL KÖMÜR + ASFALTİT	39.647,3	15,41
LİNYİT	36.615,4	14,24
DOĞALGAZ	120.576,0	46,88
YENİLENEBİLİR + ATIK	1.432,6	0,56
TERMİK TOPLAM	200.416,6	77,92
RÜZGAR TOPLAM	8.520,1	3,31
JEOTERMAL	2.364,0	0,92
HİDROLİK TOPLAM	40.644,7	15,80
GÜNEŞ TOPLAM	17,4	0,01
TÜRKİYE ÜRETİM TOPLAMI	251.962,8	97,96
Net ithalat	5.257,3	2,04
TÜRKİYE TÜKETİM TOPLAMI	257.220,1	100,00

Tablo 11: Türkiye Elektrik Üretiminin Üretici Kuruluşlara Göre Dağılımı (2014)

Üretici Kuruluş	Toplam Üretim (GWh)	Pazar Payı (%)
EÜAŞ	57.286,6	22,74
EÜAŞ'A BAĞLI ORTAKLIK SANTRALLARI	13.182,4	5,23
OTOPRODÜKTÖR + İŞLETME HAKKI DEVREDİLEN + LİSANSSIZ SANTRALLAR	9.341,1	3,71
ÜRETİM ŞİRKETLERİ	172.152,7	68,32
TOPLAM	251.962,8	100,00

- (23) Bu pazar yapısı çerçevesinde devre konu Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES ile devralan taraflar bakımından kurulu güç, elektrik üretim miktarı ve pazar payı bilgilerine aşağıda yer verilmektedir:

15-45/746-270

Tablo 12: Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 ile Teklif Sahiplerinin 2014 Yılı Pazar Payları

Taraflar	Kurulu Güç (MW)	Üretim (MWh)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim Pazar Payı (%)
İÇTAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YAPISAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MUTLUCAN-ŞENOL MUTLU OGG	-	-	-	-
Kadıncık 1 ve 2	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM (İÇTAŞ ile Kadıncık 1 ve 2)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM (YAPISAN ile Kadıncık 1 ve 2)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM (MUTLUCAN- ŞENOL MUTLU OGG ile Kadıncık 1 ve 2)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (24) Elektrik üretim ve toptan satış piyasasında hâkim durum değerlendirmesinde ilgili pazarlarda oluşan pazar payı, hâkim duruma ilişkin pazar gücünün göstergelerinden biri olarak ele alınmaktadır. Yukarıda yer alan tablodan da görüldüğü üzere, Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES'in toplam pazar payı verilerine muhtemel alıcı konumundaki teşebbüslerin kurulu güç ve üretim bazında hesaplanan pazar payları eklendiğindeki toplam değerlerin %(.....)'e dahi ulaşmadığı görülmektedir.
- (25) Bununla birlikte, elektriğin kendine özgü nitelikleri nedeniyle elektrik piyasasında yatay yoğunlaşma anlamında hâkim durum analizinde pazar paylarının yanı sıra bazı niteliksel ve niceliksel göstergelerin de dikkate alınması gerekebilmektedir. Bu çerçevede incelemeye konu hususların başında zamansal ya da coğrafi anlamda piyasada oluşan kısıtların rekabetçi yapıya etkisi gelmektedir. Elektrik talebinin zamansal anlamda dalgalanması sonucu oluşan yük seviyelerini karşılamak üzere santrallerin devreye girmesinde, bu santrallerin yakıt türleri ve buna bağlı olarak üretim teknolojileri sonucunda farklılaşan kapasiteleri, esneklikleri ile üretim maliyetleri gibi faktörler belirleyici olmaktadır. Bu durumda her santral her yük seviyesinde çalışmadığından yük seviyelerine göre rekabetçi şartlar farklılaşabilmektedir. Coğrafi anlamda ise, iletim kısıtları nedeniyle bazı coğrafi bölgelerde elektrik sevkiyatının gerçekleştirilemediği dönemlerde o bölgenin, diğer bölgelerden farklı bir rekabetçi yapı sergilemesi sonucu ortaya çıkan yapı hâkim durum değerlendirmelerinde dikkate alınabilmektedir.
- (26) Elektrik piyasalarında gerek hâkim durumun tespitine gerekse de hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin yapılan analizlerde öne çıkan önemli değerlendirmelerden biri de, teşebbüs ya da teşebbüslerin "kapasite tutma stratejisi" ile piyasa fiyatlarını etkileyebilme gücüne sahip olması durumudur. Bu strateji çerçevesinde üreticiler, ellerinde bulunan elektrik üretim kapasitesinin bir kısmı için liyakat sıralamasına göre oluşan bir spot piyasada teklif vermemekte ya da aşırı yüksek fiyat vererek üretim biriminin liyakat sıralamasında devre dışı kalmasını ve piyasa denge fiyatının rekabetçi seviyenin üzerinde oluşmasını sağlamaktadır. Bu stratejiyi sürdüren teşebbüs bakımından üretilmeyen elektriğin yarattığı kayıp, elde kalan elektriğin, piyasada oluşan yüksek fiyattan satılmasının yaratacağı gelirden küçük ise bu strateji üreticiler için kârlı hale gelmektedir. Kapasite tutma stratejisi sonucu piyasa fiyatlarını etkileme gücü bir anlamda hâkim duruma işaret edebilmektedir. Bu stratejinin bir diğer özelliği ise, piyasa fiyatlarını etkilemek için çok yüksek pazar paylarına ihtiyaç bulunmamasıdır. Elektrik endüstrisindeki üretim ile iletimdeki kısıtlar nedeniyle zamansal ve coğrafi anlamda rekabetçi şartların farklılaşabilmesi de dikkate alındığında talebin fiyat esnekliğinin

oldukça düşük olması, bahse konu stratejinin ciddi tekel kârı ve tüketici zararlarına neden olabileceğini göstermektedir. Kapasite tutma stratejisinin hâkim duruma etkisine ilişkin olarak EdF/British Energy kararında⁵ Komisyon, iki elektrik üreticisi arasındaki devralmayı incelerken yatay anlamda bu teşebbüslerin kapasite tutarak elektrik piyasasındaki fiyatları yükseltme riskine dikkat çekmiş ve hâkim durum değerlendirmesinde bu duruma vurgu yapmıştır. 2007 yılında yayımlanan Avrupa Komisyonu Enerji Sektör Soruşturmasında⁶ da elektrik üretimindeki yoğunlaşmanın kapasite tutma stratejisini beraberinde getirebildiği ve üreticilerin portföyündeki santrallerin “vazgeçilmez” olması halinde yüksek fiyatların empoze edildiği durumları ortaya çıkardığı değerlendirilmiştir.

- (27) Her ne kadar mevcut dosya özelinde özelleştirilmeye konu santraller düşük kurulu güce sahip ve düşük üretim seviyesine sahip santraller olsa da, yukarıda dikkat çekilen hususlar çerçevesinde, Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES santralleri tarafından üretilen elektriğin bölge için vazgeçilmez olup olmadığı, anılan santrallerin fiyat belirleyici/marjinal üretici santral olup olmadığı ve buldukları bölgede iletim kısıtı bulunup bulunmadığı konularında inceleme kapsamında TEİAŞ'tan bilgi istenmiştir. TEİAŞ'tan gelen, anılan santrallerin fiyat belirleyici/marjinal üretici olmadığı, bölgeleri için vazgeçilmez nitelikte olmadığı ve anılan santrallerin dengeleme birimi olarak kullanılmadığı yönündeki bilgiler üzerine, işbu dosya kapsamında özelleştirmeye tabi santrallerin yukarıda dikkat çekilen riskleri taşımadığı ve rekabetçi analizi daha dar mecraya indirgemeye gerek olmadığı kanaatine varılmıştır. Netice itibarıyla, elektrik üretimi pazarında yukarıda belirtilen yoğunlaşma düzeyleri çerçevesinde bildirim konusu işlem ile yatay ekseninde herhangi bir pazarda hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

G.5.3. Dikey Bütünleşmeye İlişkin Değerlendirme

- (28) Elektrik endüstrisinin serbestleşme sürecindeki yeniden yapılandırılmasında üretim, iletim, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki olarak ayrıştırılması öngörülmekle birlikte, üretim ve perakende satış faaliyetlerinin bütünleşmesinin engellenmediği görülmektedir. Dikey bütünleşme sağlıklı işleyen rekabetçi bir piyasa yapısı açısından hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.
- (29) Üretim ve perakende satış bütünleşmesinin sağlanmasıyla elde edilen olumlu sonuçlardan biri, tüm tüketicilerin serbest olmasıyla uzun dönemli ikili anlaşmaların azalması ve üretim yatırımlarının cazibesini kaybetmesi riskini azaltmaya yönelik olarak üretim yatırımlarının teşvik edilmesidir. Bunun yanında, spot piyasada oluşacak değişken fiyat seviyelerine karşı da dağıtım/perakende satış firmalarının üretim ile bütünleşik bir yapıya sahip olmasının avantaj yaratacağı ileri sürülebilir. Tüm tüketicilerin seçme hakkını kazanmasıyla dikey bütünleşmenin bir risk olmaktan çıkacağı yönünde görüşler bulunsa da, serbest olmayan tüketicilerden oluşan münhasır bir müşteri portföyüyle özelleştirilen dağıtım firmaları dikkate alındığında, dikey bütünleşmenin rekabetçi yapı bakımından hiçbir risk taşımadığını söylemek mümkün değildir.

⁵ Case No: M.5224 EdF/British Energy

⁶ European Commission DG Competition Report on Energy Sector Inquiry (10.01.2007)

- (30) Dağıtım bölgelerinde perakende satış faaliyetlerinde rekabetin oluşturulması açısından, dağıtım şirketlerinin aynı ekonomik bütünlük içindeki üretim şirketleriyle ikili anlaşmalar yapmaları elektrik üretim ve toptan satış ya da nihai tüketicilere satış pazarlarında faaliyet göstermek isteyen ancak alt pazarda faaliyeti olmayan üretim şirketlerinin satış yapmak üzere yeterli alıcı bulamamalarına; yeterli üretimi olmayan alıcıların da elektrik tedarik etmek üzere yeterli satıcı bulamamalarına neden olabilecektir. Dikey bütünleşme sonucu *likiditenin azalması* anlamına gelecek bu durum toptan satış fiyatlarında yüksek dalgalanmalar yaratarak yeni yatırımlar için ciddi öneme sahip olan fiyat sinyallerini de olumsuz etkileyebilecektir.
- (31) Tüm bunlara ek olarak, dikey bütünleşme sonucunda dağıtım şirketlerine yapılan satışlar bakımından yüksek fiyatla alınan elektriğin maliyetinin tüketicilere yansıtılması riski ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle, iyi işleyen bir ikili anlaşmalar piyasası sağlanabilmesi açısından dağıtım ve üretim şirketlerinin özelleştirme işlemleri, dikey bütünleşme yönüyle de ayrıntılı olarak ele alınmalı ve hem yapısal hem de davranışsal olarak rekabetçi bir toptan satış piyasası oluşturulması sağlanmalıdır. Şüphesiz, üretim-perakende satış bütünleşmesi ile piyasada hâkim durum yaratma riski, üretim ve/veya perakende satış seviyelerinde yoğunlaşmanın varlığı halinde ortaya çıkacaktır. Bahse konu dikey bütünleşme hususu elektrik dağıtım özelleştirmelerine ilişkin geçmiş tarihli Kurulumuz kararlarında değerlendirilmiş ve bugüne kadarki kararlarda dikey bütünleşme konusunun özellikle -bu dosyanın da konusunu oluşturan- üretim özelleştirmeleri sürecinde daha ayrıntılı olarak ele alınacağı belirtilmiştir.
- (32) Bu noktada, bir önceki bölümde üretim seviyesinin ele alınmış olmasından hareketle elektrik dağıtım/tedarik pazarlarındaki durumun teklif sahipleri bakımından ele alınması gerekebilecektir. Bununla birlikte, teklif sahibi teşebbüslerden sadece İÇTAŞ'ın elektrik dağıtım alanında faaliyet göstermesi bir yana, işbu özelleştirme işlemi sonucunda teklif sahiplerinin elektrik üretim piyasasında %(.)'e bile ulaşmayan pazar payı ve özelleştirilen teşebbüslerin yaklaşık %(.)'lik pazar payı dikkate alındığında, dikey bütünleşme sonucu ortaya çıkabilecek pazar kapatma (girdi kapatma/müşteri kapatma) endişesinin de bu işlem bakımından mevcut durumda söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

(33) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

a) Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 Hidroelektrik Santralleri ile bu santraller tarafından kullanılan taşınmazların "İşletme Hakkının Verilmesi" yöntemi ile özelleştirilmesi kapsamında söz konusu varlıkların teklif sahiplerinden,

- İC İçtaş Hidroelektrik ve Termik Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş. veya

- Mutlucan Tuz Madencilik İnşaat Turizm Otomotiv Petrol Nakliye Sanayi ve Ticaret A.Ş. - Şenol MUTLU Ortak Girişim Grubu veya

- Yapısan Elektrik Üretim A.Ş.

tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2013/2 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna;

b) Adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.